

Võõrad suled ja Lihula lahing

Ei vesta ma sedapuhku midagi, vaid asun kohe mõtisklema ja arvama tolle Lihula lahingu ümber, riigitruu kodanik, nagu ma põhimõtteliselt olen.

No ei saa mina aru, mistarvis see palju paksu pahan dust ja suisa vaenu põhjustanud mälestusmärk sihuke ülepea pidi valmima - jumalast võõras vormis sõjamees, raudrist rinnas, saksa kiiver peas ja saksa kone pihus.

Olgu pealegi, et mehed, kes teise ilma sõja idarindel nagu eesti asja eest seisid, olid sunnitud sedamoodi välja nägema. Kusjuures üksjagu läks sinna vabatahtlikult.

Aga vaat just siit see Lihula kivi jama pihta hakkas. Kiri sambal jutustas küll meie isamaa kaitsmisest ja priiusest, kuid soldat nägi välja nagu pesueht frits. Kogu kunstiteos

Kasemäe Volli,
vestekirjanik

meenutas parti, kel kukesuled seljas.

Ning lubatagu küsida, et kui rinne siin Eestis oleks Narva piiril lõplikult pidama jäänud, kas meite kullakallis Maarjamaa olnuks siis vaba või kujunenud kubermanguks, mille põlisrahva tulevik kaunistest ähmane.

“Oleks” on teadagi nadi sõna - oleks minu olemine, teiseks minu tegemine...

Nüüd igatahes on asjalood nõnna, et paras puder ja kapsad koos. Ja kuradima palav on see

ühepajaroog - rahvas kuri, valitus paraja portsu otsas.

Pealegi on tulekul Eesti ja Tallinna nii-öelda vabastamise kuuekümmes aastapäev. Kes ja kuidas seda tõsiasi tähistab, ei oska ette kujutada. Nojah, eks kusagil pannakse punasamba jalamile lilli ja lüüakse laulu, teisal jälle soditakse sammas punasemaks kui muidu.

Aga kui nood kivikesed, sõltumata päritolust, hakkavad vastu taevast lendama või murenevad muul moel öö varjus ja mehekäe abiga tükkideks?

Näete siis, mis kõik võib sündida sellest, et kusagil üks asi partsti püsti pannakse ja mõne aja pärast partsti nullitakse. Tulemuseks pole muud, kui üks õhuvärin, ja ütleme, pardi madal lend. Muide, Lõuna-Eestis kütsutaksegi parti partsiks.

Jah, tundub, et ei avita siin

enam pillimeeste lepituskontsert, ussi-ega püssirohi.

Siiski-siiski. Pakun olukorra leevenduseks mu meelest täitsa tõhusa abinõu välja. Nimelt tuleks juba hommed päev valmis mätsida üks muinaseesti sõdalase kuju - kangelane nahkkiivri, ümmarguse kilbi, turvise ja pasteldega. Ja olgu tal käes kärp ehk just too õige ja ehtne siitkandi sõjanui.

Kuju järgi valaks vormi ja siis paljundaks neid vabadusvõitlejaid, et vähe pole, igasse valda ja külla. Kiri juurde, et pühendatud meie priiuse kaitsjatele. Ja asi vask, mured muratud.

Nõnnamoodi saaks meite kodumaa tõeliselt patriootlikult märgistatud ning kõiksugu muud sambad, mil pisutki kahtlane maik man, leiaksid rahu-meeli tee sinna, kuhu vaja.